

TÜRK İŞ HUKUKUNDA İŞ GÜVENCESİ DÜZENLEMELERİNİN İSTİHDAMA ETKİLERİNE YÖNELİK BİR DEĞERLENDİRME

Semih Serkant Aktuğ

Siirt Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi
Yrd.Doç.Dr.

Arzdar Kiracı

Siirt Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi
Doç.Dr.

Özet

Türk İş Hukukunda 2003 yılında yasalaşan 4857 sayılı yeni İş Kanunu ile iş güvencesi düzenlemeleri yerini almıştır. Türk İş Hukukunda iş güvencesi yoğun tartışmalar eşliğinde yasalaşırken, getirilen düzenlemelerin çeşitli etkilere de yol açacağı savunulmuştur. Türkiye’de 4857 sayılı yeni İş Kanunu 10. yılında olmasına rağmen iş güvencesinin istihdam üzerine etkilerine yönelik ekonometrik literatür eksikliği devam etmektedir. Dış literatür incelemelerine baktığımızda ise iş güvencesinin istihdama etkilerinin ekonometrik boyutlarıyla yoğun bir şekilde ele alındığı görülmektedir. Bu çalışma Türkiye’de iş güvencesi uygulamalarının istihdama etkilerinin ekonometrik yönüyle değerlendirilmesi açısından literatüre katkıda bulunmak amacıyla hazırlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Çoklu regresyon, İşsizlik oranı, Kukla değişken

Alan Tanımı: İşgücü Piyasası Politikaları, İstihdam (Çalışma Ekonomisi), İş Güvencesi (İş Hukuku), Ekonometri

JOB SECURITY REGULATIONS AND THEIR EFFECTS ON EMPLOYMENT: AN ECONOMETRIC EVALUATION

Abstract

Job security regulations have started in the new Turkish Labor Law with 4857 labor code number enacted in 2003. While the law including job security has become a part of Turkish Labour Law, intense discussions accompanied the discussions because of the expected various effects of this law. Although, the new Turkish Labor Law with 4857 labor code number is in its 10th anniversary, lack of econometric publications investigating the effects of job security on employment continues. This paper is prepared to evaluate employment effects of job security practices in Turkey using econometric techniques.

Keywords: *Multiple regression, Unemployment rate, Dummy variable*

JEL Code: C1, J21, K2

1. GİRİŞ

İş Hukukunun en temel fonksiyonu, işçi ve işveren arasındaki ilişkileri düzenlemektir. İşverenin işçiye karşı daha güçlü ekonomik bir konumda olması, İş Hukukunun bir özelliği olarak işçinin iş sözleşmesinin feshe karşı korunmasını da öne çıkarmaktadır. İş güvencesi kavramıyla da ifade edilen objektif ya da geçerli nedenler olmadan işçinin iş sözleşmesinin işveren tarafından yapılacak fesihlere karşı korunmasıdır. İş güvencesi düzenlemeleri, genel olarak, işçinin işini kaybetmesi, dolayısıyla geçimini ve ailesinin yaşamını sürdürme olanağını yitirmesini sınırlayıcı nitelik taşırlar. Öte yandan iş güvencesi mutlak ve kesin bir koruma değildir. Belirli şartların varlığı altında işçinin iş sözleşmesinin feshi söz konusu olmaktadır.

İş güvencesine ilişkin düzenlemelerin iktisadi boyutu, özellikle istihdam üzerindeki etkileri sıklıkla tartışılan bir konu olmaktadır. Bununla birlikte iş güvencesine ilişkin düzenlemelerin niteliğinin, Türkiye işgücü piyasası üzerinde hangi etkilere yol açtığı konusu, konunun karmaşıklığı ve çok boyutluluğu

gerekçesiyle olsa gerek, yakın zamana kadar üzerinde fazla durulmamış bir konudur (Aktuğ, 2009:198).

Tablo 1: Tarihsel Süreçte Türkiye’de Seçilmiş İşgücü Piyasası Regülasyonları

Dönem	Düzenleme	Etki Aralığı
1980 öncesi	1936 tarih ve 3008 sayılı İş Kanunu	1936-1971
1980 öncesi	1947 tarih ve 5018 sayılı Sendikalar Kanunu	1947-1963
1980 öncesi	1950 tarih ve 5434 sayılı Emekli Sandığı Kanunu	1950-2006
1980 öncesi	1961 Anayasası	1961-1982
1980 öncesi	1963 tarih ve 274 sayılı Sendikalar Kanunu	1963-1983
1980 öncesi	1963 tarih ve 275 sayılı Toplu İş Sözleşmesi Kanunu	1963-1983
1980 öncesi	1965 tarih ve 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu	1965-2006
1980 öncesi	1971 tarih ve 1475 sayılı İş Kanunu	1971-2003
1980 öncesi	1975 tarih ve 1927 sayılı Kıdem Tazminatı Düzenlemesi	1975-...
1980-2000	1982 Anayasası	1982-...
1980-2000	1983 tarih ve 2821 sayılı Sendikalar Kanunu	1983-2012
1980-2000	1983 tarih ve 2822 sayılı Toplu İş Sözleşmesi Grev ve Lokavt Kanunu	1983-2012
1980-2000	1998 tarih ve 4382 Sayılı İş Kanunu düzenlemesi	1998-2003
2000-...	2002 tarih ve 4773 sayılı İş Güvencesi Kanunu	2002-2003
2000-...	2003 tarih ve 4857 sayılı İş Kanunu	2003-...
2000-...	2003 tarih ve 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu	2003-...
2000-...	2006 tarih ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu	2006-...
2000-...	2012 tarih ve 6356 sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu	2012-...

Kaynak: Tablo tarafımızdan hazırlanmıştır.

2. LİTERATÜR İNCELEMESİ

İşgücü piyasasına yönelik hukuki düzenlemelerin etkilerini değerlendirmeye yönelik çeşitli çalışmalara rastlamak mümkündür. Bu çalışmaların genel niteliği, OECD ülkelerini ele almaları ve işgücü piyasası düzenlemelerinin katılık derecelerini OECD “İstihdamın Korunması Endeksi” ile ortaya koymalarıdır (Aykaç, 2010:275). İşgücü piyasalarını düzenlemeye yönelik hukuki kuralların yanı sıra istihdam üzerinden alınan vergiler, aktif işgücü piyasası politikaları için yapılan harcamalar, asgari ücret düzeyi, sendikalaşma düzeyi gibi unsurlar da istihdam üzerindeki etkileriyle değerlendirmeye alınmaktadır.

Lazear (1990) çalışması, iş güvencesi ve istihdam ilişkisini analiz etme açısından temel çalışmalardan kabul edilmektedir. Söz konusu çalışma kendisinden sonraki pek çok çalışmayı da etkilemiştir. Lazear, kıdem ve ihbar tazminatı ödemelerinin işsizlik üzerinde negatif etkileri olduğunu öne sürmektedir. Lazear’a göre kıdem tazminatı miktarı arttıkça istihdam ve işgücüne katılım oranı azalmakta, aynı zamanda işsizlik oranı da artmaktadır. Ampirik olarak, kıdem tazminatı ve ihbar tazminatının açıklayıcı değişkenler ve istihdam-nüfus oranı, işsizlik, işgücüne katılma oranı ve ortalama çalışma saatlerinin açıklanan değişkenler olduğu dört farklı regresyon denklemi kurulmuş, çalışmada Amerika Birleşik Devletleri’nde 1956-1984 arasındaki 29 yıl için elde edilen geniş ölçekli veri setleri kurulmuştur.

Heckman ve Pages (2000) çalışmasında, bazı OECD ve Latin Amerika ülkelerini kapsayan ve en küçük kareler yöntemi ile yapılan tahminlerde, açıklayıcı değişken olarak, GSYH düzeyi ve büyüme oranı, kadınların işgücüne katılım oranı, 15-24 yaş aralığındaki nüfusun toplam nüfusa oranı, iş güvencesi endeksi ve asgari ücret düzeyi kullanılmıştır. Genel olarak çalışmada kısa dönem işsizlik oranı ile iş güvencesi arasında güçlü ve pozitif yönlü bir ilişkinin varlığına ulaşılmıştır.

OECD (1999)’nin, işsizlik ve istihdam oranlarının bağımlı değişken olarak alındığı çalışmasında açıklayıcı değişken olarak çıktı düzeyi, istihdamın korunması, aktif işgücü piyasası politikalarına yönelik olarak yapılan harcamalar, işsizlik sigortası ödeneği geri dönüş oranları, işsizlik sigortası ödeneği süresi, sendika yoğunluğu, sendikalaşma oranı ve vergi makası ele alınmıştır. OECD ülkeleri için 1985-1990 ve 1992-1997 aralığını içeren iki dönemli bir panel veri seti kullanılmıştır. Rassal etkiler varsayımı altında yapılmış olan tahminler

neticesinde iş güvencesi düzeyinin istihdam ve işsizlik üzerindeki etkisinin negatif yönlü olduğu ancak istatikselsel olarak anlamsız olduğu görülmüştür.

Benzer olarak OECD (2002) çalışmasında da sabit etkiler hipotezi altında iş güvencesi ile işsizlik oranı arasında negatif yönlü bir ilişki tespit edilmiştir.

Öte yandan diğer araştırmalarda da iş güvencesi düzenlemelerinin, istihdam ve işsizlik üzerinde, dolayısıyla işgücü piyasasının verimliliği üzerinde olumsuz etkileri irdelenmiştir. İşsizlikle katı iş güvencesi uygulamaları arasında doğrusal bir ilişki bulunmaktadır. İş güvencesi genç, kadın ve niteliksiz işgücünün istihdam beklentilerini düşürmektedir. İşgücü piyasasını, “güvenceli işe sahip işçiler” ve “yeni bir işe sahip olma beklentisi çok az olan işçiler” olmak üzere ikiye bölüp ayrımcılık yaratmaktadır. Aynı zamanda iş güvencesinin kayıtdışı sektörün hacmini artırma özelliği bulunmaktadır İş güvencesi, işten çıkışların oranını azaltsa da, işten çıkan bir işgücünün yeni iş bulma olasılığını da azaltmaktadır. (Clark & Vinay, 2009; Addison & Teixeira, 2001; Bertola & Boeri & Cazes, 1999; Amable & Gatti, 2004; Saavedra & Torero, 2000; Zengingönül, 2004; Bertola & Blau & Kahn, 2007; Nickell, 1997; Djankov & Ramalho, 2009; Vandenberg, 2010; Aktuğ, 2009:199).

İş güvencesi, bir yandan istihdamdan işsizlik statüsüne geçişi oransal olarak azaltırken, öte yandan da işsizlerin iş bulmasını güçleştirmektedir. İşletmeler, gelecekte işgücü düzeyinde adaptasyona gitmek istediği takdirde ortaya çıkabilecek maliyetleri gözönüne alarak yeni işçi işe almada çekingen davranmaktadırlar. Bu iki etki bir araya geldiğinde iş güvencesinin teorik düzeyde varsayılan istihdamı koruma etkisi ortadan kaybolmaktadır. İş güvencesi, işe alma ve işten çıkarmayı yavaşlatarak işgücü devrini azaltmakta ve işsizlerin işsizlikten kurtulmasını zorlaştırmakta; aynı zamanda da işsizlik sürelerini uzatıp, uzun dönemli işsizliği artırmaktadır. Katı iş güvencesi hükümleri olan ülkelerde işsizler, istihdama geçiş oranının düşüklüğünden dolayı en dezavantajlı durumda bulunmakta ve bu durum, işsizlik sürelerinin uzayarak işsizliğin sosyal ve ekonomik maliyetinin yükselmesine yol açmaktadır. Tam zamanlı çalışanların istihdamının korunmasına yönelik katı düzenlemeler, belirli süreli iş sözleşmelerini yaygınlaştırmaktadır. Nihayet iş güvencesi, işçilerin kendilerini güvende hissetmelerini sağlamamakta, iş güvencesi bir ülkede ne kadar katı hale gelirse işçiler kendilerini o derecede güvensiz hissetmektedirler. (Clark & Vinay, 2009; Addison & Teixeira, 2001; Bertola & Boeri & Cazes, 1999; Amable & Gatti, 2004; Saavedra & Torero, 2000; Zengingönül, 2004; Bertola & Blau & Kahn, 2007; Nickell, 1997; Djankov & Ramalho, 2009; Vandenberg, 2010; Aktuğ, 2009:199).

3. İŞ GÜVENCESİNİN İSTİHDAMA ETKİLERİNİ ÖLÇEMEYE YÖNELİK BİR MODEL ÖNERİSİ

3.1 Model

Bu çalışmada yapılan analizde Amemiya (1980) ve Judge vd. (1985) tarafından savunulan model kurma konusunda kuramsal yaklaşım kullanılmıştır. Bu analiz yönteminin avantajlarından birisi gelecekte bağımsız (dışsal) değişkenlerin birinin değerleri değişse bile tahmin edilen regresyon katsayıları değişmeden yeniden öngörülebilir bulunma şansı sunmasıdır. Bağımsız değişkenleri dikkate almıyan modellerde bu üstünlük yoktur ve yapısal bir değişiklik durumunda analiz baştan tekrarlanmak zorundadır.

Geçmiş yıllarda yapılmış birçok yasal düzenlemeden istihdam piyasasının etkilenme olasılığı mevcuttur. Bu çalışma elde edilen veri sınırları çerçevesinde bu tür yasal düzenlemelerin istihdam piyasası veya işsizlik oranı üzerinde istatistiksel olarak anlamlı etkisinin mevcudiyetini kurulmuş modeller ile sınamaktadır. Bu amaçla takip eden denklem (1) de yer alan örtük fonksiyon biçiminde değişkenler arasında bir ilişki varsayılmaktadır.

3.2 Model ve Değişkenleri

$$IO = f(RU, GSYH, GIR, VER) \quad (1)$$

Bağımlı değişken *IO* ile temsil edilen 1988-2008 yılları için işsizlik oranıdır (Kaynak: ILO, 2013, tarafından derlenen TÜİK verisi <http://laborsta.ilo.org/>).

Bağımsız değişkenler alttaki gibi tanımlanmıştır:

RU: Reel ücretler. İki farklı veri serisi kullanılmış ve ona göre iki farklı model tipi oluşturulmuştur. Birinci reel ücret serisi TÜİK tarafından açıklanan 1988-2006 dönemler itibariyle imalat sanayi üretiminde çalışılan saat başına reel ücret

endeksi olmakta ikinci seri OECD tarafından açıklanan (<http://stats.oecd.org/>) 1989-2012 reel asgari ücret serisidir. Buna ilaveten, reel ücretlerdeki değişim dikkate alınarak toplan dört model oluşturulmuştur.

GSYH: TÜİK (2013) tarafından açıklanan 1988-2008 üretim yöntemi sabit fiyatlarla ile reel gayrisafi yurtiçi hasıla değişimidir.

GIR: 1988-2008 yılları için istihdam piyasasına girenlerin oranıdır (Kaynak: ILO, 2013, tarafından derlenen TÜİK verisi <http://laborsta.ilo.org/>).

VER: İşgücü verimliliğinden ötürü oluşan işsizliği temsil eden ve zaman trendi değerlerine sahip değişkendir.

Gözlem sayısının az olması ve başlangıç için en yaygın olarak kullanılan model olması sebebi ile bir sonraki bölümde yer alan doğrusal regresyon modelleri kurulmuş ve sonuçları verilmiştir.

3.3. Birim Kök Testleri

Zaman serileri ile tahmin sorgulama yapıldığından birim kök testi uygulandığında takip eden Tablo 2 sonuçları elde edilmektedir.

Tablo 2. Birim Kök Testi İçin Augmented Dickey-Fuller (ADF) Testi Sonuçları

Seviye	Trend yok & Sabit				Birinci Fark				
	Trend yok & Sabit		Trend & Sabit		Sabit Yok		Sabitli		
	<i>t</i>	<i>k</i>	<i>t</i>	<i>k</i>	<i>t</i>	<i>k</i>	<i>t</i>	<i>k</i>	
<i>IO</i>	-1.184	0	-1.681	0	-3.641	2	-3.537	0	<i>I</i> (1)
<i>RU</i> ₁	-3.035	1	-7.918	2	-5.112	2	-4.945	2	<i>I</i> (0)
<i>RU</i> ₂	-5.725	2	-4.750	2	-5.495	0	-5.377	0	<i>I</i> (0)
<i>RU</i> ₃	-2.443	0	-3.372	0	-5.134	0	-5.175	0	<i>I</i> (1)
<i>RU</i> ₄	-7.328	0	-6.864	0	-4.624	1	-4.529	1	<i>I</i> (0)
<i>GSYH</i>	-5.685	0	-5.542	0	-9.5350	0	-9.224	0	<i>I</i> (0)
<i>GIR</i>	-3.896	0	-3.914	0	-6.7734	0	-6.556	0	<i>I</i> (0)

Not: MacKinnon (1996) tek yönlü t_c -değerleri 5% anlamlılık seviyesi için hesaplanmış ve birim kök sonuçları en sağ sütunda verilmiştir.

Birim kök testinde IO değişkeni birinci dereceden bütünleşik görünmektedir, fakat ilerki modellerde de açıklanacağı gibi bu yapılan Augmented Dickey-Fuller testi bir yasal düzenleme sonucu seviye değişikliğini tespit edememektedir. Campos vd. (1996) seviye değişikliği durumunda veri serisinde birim kök olduğu izlenimi uyandıracığı ve Perron (1989) bu durumda birim kök testlerinin olmayan birim kökler tespit edeceğini bildirmektedir.

Inoue (1999) ve Glynn vd. (2007) bu durumda Augmented Dickey-Fuller testinin sıfır önsavını red etme yönünde saptığını bildirmektedirler. Kukla değişkenler ile Perron (1989) birim kök testi bu seviye değişikliği durumunda birim kökü olma durumun tespit etmektedir. Takip eden denklem (2) için birim kök testi yapıldığında Tablo 3 birim kök sonuçlarını vermektedir.

$$\Delta x_t = \alpha_0 + \alpha_1 DY_t + \alpha_2 DK_t + \beta t + \rho x_{t-1} + \sum_{i=1}^p \phi_i \Delta x_{t-i} + \varepsilon_i \quad (2)$$

Tablo 3. Birim Kök Testi İçin Geliştirilmiş ADF Testi Sonuçları

	Trend yok & Sabit				Trend & Sabit						
	t	k	t_{DK}	t_{DY}	t	k	t_{DK}	t_{DY}	t_{DT}		
ED^f	-3.085	0	3.45	2.71	-2.979	0	2.92	2.16	-0.99	$I(0)$	

Not: MacKinnon (1996) tek yönlü t_c -değerleri 5% anlamlılık seviyesi için hesaplanmış ve birim kök sonuçları en sağ sütunda verilmiştir.

Tablo 3 birim kök olmadığını bildirmektedir. Buna ilaveten işsizlik oranı 1 değerinden yüksek olamayacağı için birim kökü olma olasılığı yoktur.

3.4. Model Sonuçları

Modellere istihdamı etkileyen yasaları temsil etmek için kukla değişken koymadan önce veride aykırı değer olup olmadığını tespit için Rousseeuw ve Hubert (1997) ve Dallal (1991) çalışmasındaki PROGRESS programı kullanılmıştır. Veriler aykırı değer testinden geçirilirken 2001 yılından sonra birbirini takip eden gözlemlerin PROGRESS tarafında aykırı değer olarak tespit

edildiği görülmüştür. Bu aykırı değerlerin sebebi 2001 krizi ve 2003 yılından sonra uygulanmaya başlanan Kanunlar olabilmektedir. Bu bilgiler dikkate alınarak takip eden kukla değişkenler tanımlanmıştır:

DK: 2001 yılında başlayan ve 2002 yılında da istihdam piyasasında hissedilen ekonomik kriz.

DY: 2003 yılından sonra yürürlüğe giren 4857 ve 4904 sayılı Kanunları veya uygulanmaya başlanan istihdam artırıcı politikaları temsil eden kukla değişken.

DY2: 1986 ile 1997 yılları arasında işgücü piyasasında önemli bir etki yaratacak yasal düzenlemeye gidilmemesini temsil eden değişken.

Model 1.

$$IO = \beta_0 + \beta_1 RU_1 + \beta_2 GSYH + \beta_3 GIR + \beta_4 VER + \beta_5 DY + \beta_6 DK$$

$$IO = 3.331 - 9.7E-05 RU_1 - 0.081 GSYH - 0.055 GIR - 0.002 VER + 0.045 DY + 0.040 DK$$

$$t \quad 4.799 \quad 1.659 \quad -2.638 \quad -4.177 \quad -4.689 \quad 9.207 \quad 7.744$$

$$R^2 = 0.929514064, F = 26.37445474$$

Model 2.

$$IO = \beta_0 + \beta_1 RU_2 + \beta_2 GSYH + \beta_3 GIR + \beta_4 VER + \beta_5 DY + \beta_6 DK + \beta_7 DY2$$

$$IO = 5.93 - 0.03 RU_2 - 0.06 GSYH - 0.06 GIR - 0.003 VER + 0.05 DY + 0.04 DK - 0.01 DY2$$

$$t \quad 6.78 \quad -4.07 \quad -2.76 \quad -5.95 \quad -6.69 \quad 13.63 \quad 10.52 \quad -2.96$$

$$R^2 = 0.969725809, F = 45.75919344$$

Model 3.

$$IO = \beta_0 + \beta_1 RU_3 + \beta_2 GSYH + \beta_3 GIR + \beta_4 VER + \beta_5 DY + \beta_6 DK$$

$$IO = 2.992 - 9.1E-05 RU_3 - 0.085 GSYH - 0.054 GIR - 0.001 VER + 0.044 DY + 0.037 DK$$

$$t \quad 2.603 \quad -0.024 \quad -2.271 \quad -3.485 \quad -2.521 \quad 7.549 \quad 6.043$$

$$R^2 = 0.91526843, F = 21.60395314$$

Model 4.

$$IO = \beta_0 + \beta_1 RU_4 + \beta_2 GSYH + \beta_3 GIR + \beta_4 VER + \beta_5 DY + \beta_6 DK$$

$$IO = 2.906 + 0.002 RU_4 - 0.088 GSYH - 0.054 GIR - 0.001 VER + 0.043 DY + 0.037 DK$$

$$t \quad 2.939 \quad 0.259 \quad -2.329 \quad -3.574 \quad -2.860 \quad 7.194 \quad 6.258$$

$$R^2 = 0.915735902, F = 21.73490061$$

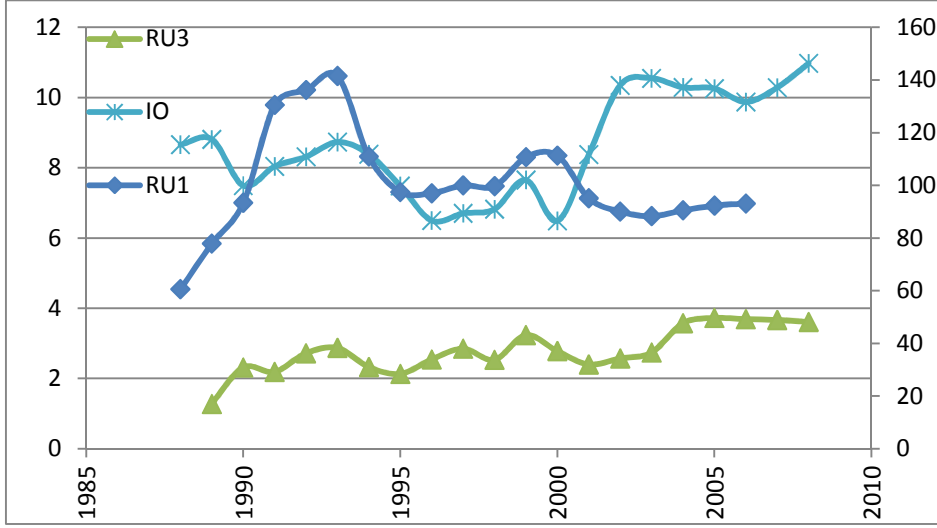
4. SONUÇLAR ve YORUMLAR

Bu çalışmada yapılan aykırı değer analiz sonucu istihdama farklı bakmayı sağlayacak dört model sunulmuştur. Reel ücretler hariç bütün değişkenler beklenen işaret ve istatistiksel anlamlılığa sahiptir. Reel ücretlerin istatistiksel olarak anlamsız çıkmasının sebebi kıdem tazminatı sebebi ile birçok işçinin enflasyon oranında ücret artışını kabul etmesi ve bu sebeple reel ücretlerin bu kesim için uzun süre sabit gitmesi olabilir. Buna ilaveten Şekil 1 ve 2 de gösterildiği gibi reel ücret seviyeleri ve reel ücret seviyeleri değişimleri işsizlik oranı ile ters yönlü güçlü bir ilişki göstermemektedir.

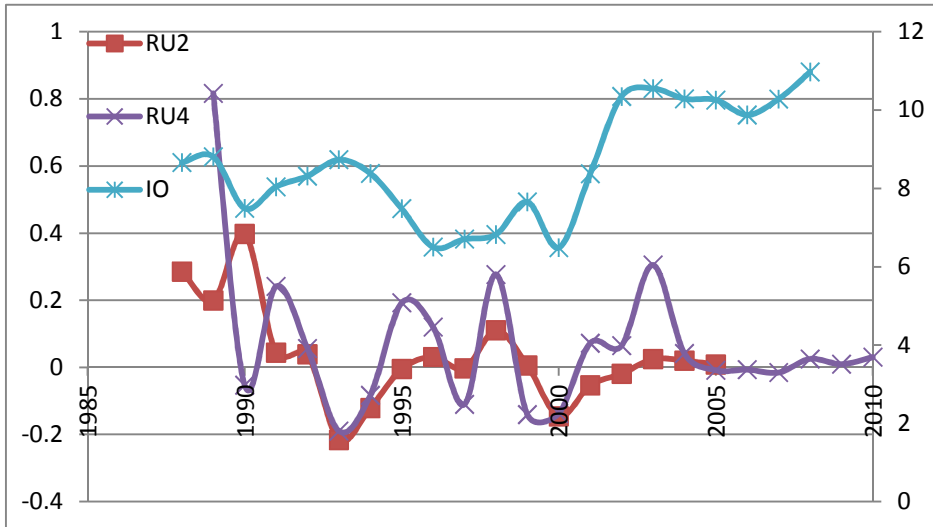
Bütün modeller *GSYH* değişkenindeki %1 değerinde bir değişimin işsizliği tahminen %0.08 düşürdüğünü, başka bir ifade ile elastikiyetin 0.08 olduğu söylenebilir. Aynı şekilde piyasaya yeni giren işgücünün değişimi *GIR* işsizlik oranı ile negatif yönlü istatistiksel anlamlılığa sahiptir. Bu durumun açıklaması kriz zamanı ya da işsizlik oranının yüksek olduğu zamanlar insanların işgücü piyasasını girmeyi erteleyerek ve işsizlik düşük olduğu yıllarda işgücüne katılarak negatif ilişkiyi yarattıkları tahmin edilebilir. Örneğin mezun olan öğrencilerin piyasa koşulları kötü olması durumunda asker giderek veya yüksek lisans yaparak işgücüne giriş ertelemeleri, işsizliğin yüksek olduğu zamanlarda bayanların ev hanımı olarak işgücünden çıkmaları negatif ilişki için açıklama olabilir. İşgücü piyasa şartlarına aktif olara pozisyon alabilmektedir.

İşgücü verimliliğini veya piyasaların daha iyi çalışmasını temsil eden *VER* değişkeni yıllar boyunca istihdamın %0.1-0.3 arasında düştüğünü önermektedir. Modeller 2001 krizinin işsizlik üzerinde %3.7-%4 arasında arttırıcı etkiye sahip olduğunu önermektedir. Türk İş Hukukunda 2003 yılında yasalaşan 4857 sayılı İş Kanunu ve 4904 sayılı Kanunu temsil eden kukla değişken işsizlik oranı üzerinde %4.4-%4.8 arasında artışa sebebiyet verdiğini önermektedir, 2000 yılında %6.5 seviyesine inen işsizlik 2008 yılında %10.97 seviyesine çıkmıştır.

Şekil 1. Reel Ücret Seviyeleri ve İşsizlik Oranı.

Şekil 2. Reel Ücret Seviyeleri Değişimi ve İşsizlik Oranı.

KAYNAKLAR

Addison, T. John & Teixeira, Paulino: The Economics of Employment Protection, Discussion Paper No. 381, Germany: The Institute for the Study of Labour (IZA), 2001

Aktuğ, Semih Serkant: İş Güvencesinin Sosyal, Ekonomik, Hukuki Temelleri ve Türkiye Değerlendirmesi, Ankara: Kamu-İş Yayınları, 2010

Amable, Bruno & Demmou, Lilas & Gatti, Donatella: "Employment Performance and Institutions: New Answers to an Old Question", Germany: IZA Discussion Paper No. 2731, 2007

Amemiya, Takeshi: "Selection of Regressors", International Economic Review 21, 1980, 331-345.

Aykaç, Gökhan: İşgücü Piyasalarına Yönelik Regülasyonların İşgücü Arz ve Talebi Üzerine Etkileri: Türkiye Üzerine Bir İnceleme, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi, 2010

Bertola, Giuseppe & Boeri, Tito & Cazes, Sandrine: "Employment Protection and Labour Market Adjustment in OECD Countries: Evolving Institutions and Variable Enforcement", ILO Employment and Training Papers, 1999

Bertola, Giuseppe & Blau, Francine & Kahn, Lawrence: "Labor Market Institutions and Demographic Employment Patterns," Journal of Population Economics, Springer, 20:4, 2007, 833-867.

Campos, Julia & Ericsson, Neill & Hendry, David: "Cointegration Tests in the Presence of Structural Breaks", Journal of Econometrics, 1996, 187-220.

Clark, Andrew & Vinay, Fabien Postel: Job Security and Job Protection, Oxford Economic Papers, Oxford University Press, 2009

Dallal, Gerard: "LMS: Least Median of Squares Regression", The American Statistician, 45, 1991, 74.

Djankov, Simeon, & Ramalho, Rita: "Employment Laws in Developing Countries", Journal of Comparative Economics, 37, 2009, 3-13.

Glynn, John & Perera, Nelson & Verna, Reetu: “Unit Root Tests and Structural Breaks: A Survey with Applications”, *Journal of Quantitative Methods for Economics and Business Administration*, 3:1, 2007, 63-79.

Heckman, James & Pages, Carmen: *The Cost of Job Security Regulation: Evidence from Latin American Countries*, Inter-American Development Bank, Working Paper No. 430, 2000

Judge, George & Griffiths, William & Hill, Carter R. & Lee, Tsoung-Chao: *The Theory and Practice of Econometrics*. 2nd ed., New York: John Wiley & Sons, Inc..Wiley Series in Probability and Mathematical Statistics, 1985

ILO: Laborsta, <http://laborsta.ilo.org/> (01.07.2013)

Inoue, Atsushi: “Tests of Cointegrating Rank with a Trend-Break”, *Journal of Econometrics*, 90, 1999, 215-237. Lazaar, Edward: “Job Security Provisions and Employment. *Quarterly Journal of Economics*”, 105:3, 1990, 699-726.

Nickell, Stephen: “Unemployment and Labor Market Rigidities: Europe versus North America”, *The Journal of Economic Perspectives*, 11:3, 1997, 55-74.

OECD: *Employment Outlook*, OECD: Paris, 1999

OECD: *Employment Outlook*, OECD: Paris, 2002

OECD: *Stat Extracts*, <http://stats.oecd.org/> (01.07.2013)

Perron, Pierre: “The Great Crash, The Oil Price Shock, and the Unit Root Hypothesis”, *Econometrica*, 57, 1989, 1361-1401.

Rousseeuw, Peter & Leroy, Annick: *Robust Regression and Outlier Detection*, John Wiley & Sons, 1987

Saavedra, Jaime & Torero, Maximo: *Labor Market Reforms and Their Impact on Formal Labor Demand and Job Market Turnover: The Case of Peru*, Inter-American Development Bank, Working Paper No. 394, 2000

Vandenberg, Paul: *Impact of Labor Market Institutions on Unemployment: Results from a Global Panel*, Asian Development Bank, Working Paper No. 219, 2010